

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Gfv.VII.30.713/2017/6.

A tanács tagjai: . Vezekényi Ursula a tanács elnöke

. Tibold Ágnes előadó bíró

. Csőke Andrea bíró

A felperesek: I. rendű

II. rendű

A felperesek képviselője: Dr. Lantos Bálint Ügyvédi Iroda
ügyintéző: dr. Lantos Bálint ügyvéd

Az alperes:

Az alperes képviselője: Madák Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Madák
László ügyvéd

A per tárgya: szerződés részleges érvénytelenségének megállapítása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma: Szegedi
Ítéltábla Pf.II.20.124/2017/4. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma: Gyulai Törvényszék
5.P.20.376/2016/11. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálattal érintett rendelkezését hatályon kívül helyezi és az elsőfokú bíróság ítéletét e részében is helybenhagyja.

Mellőzi az alperes első- és másodfokú részilleték fizetésére kötelezését, és kötelezi a felpereseket, hogy fizessenek meg az államnak - felhívásra - egyetemlegesen további 21.000 (huszonegyezer) forint együttes első- és másodfokú eljárási illetéket, valamint az alperesnek 15 napon belül 82.700 (nyolcvankétezer-hétszáz) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Megállapítja, hogy az alperes 70.000 (hetvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illeték visszaigénylésére jogosult.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperesek mint hitelfelvevők és zálogkötelezettek, valamint az alperes mint hitelnyújtó (hitelező) és zálogjogosult 2008. július 4-én egy okiratba foglaltan hitel- és zálogszerződést kötöttek

egymással.

- [2] A szerződés részét képező üzletszabályzat 5.2.1. pontja a következő rendelkezést tartalmazza: „Az Ügyfél a Hitelszerződés alapján lehívott Kölcsön folyósításának és törlesztésének időpontja, valamint az Ügyfél fennálló tartozása tekintetében a Bank e célra szolgáló nyilvántartásait (üzleti könyveit) és nyilatkozatait irányadónak és hitelesnek fogadja el.”
- [3] A felperesek a szerződéskötés napján közjegyzői okiratba foglalt kötelezettségvállaló nyilatkozatot tettek, amelyben elismerték, hogy az okiratban részletezett tartozásuk fennáll, és kötelezettséget vállaltak arra, hogy azt felmondás esetén az alperesnek megfizetik.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [4] A felperesek módosított keresetükben - többek között - az üzletszabályzat 5.2.1. pontja érvénytelenségének megállapítását kérték a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 209/A. § (2) bekezdése és fogyasztóval kötött szerződésben tisztességtelennek minősülő feltételekről szóló 18/1999. (II.5.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 1. § (1) bekezdés j) pontja alapján.
- [5] Az alperes a kereset elutasítását kérte.

Az első- és másodfokú ítélet

- [6] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Döntését a felülvizsgálati kérelemmel érintett részében azzal indokolta, a támadott kikötés nem fordítja meg a bizonyítási terhet, mert az eleve a felpereseket terheli, hiszen az ellenbizonyítás a teljes bizonyító erejű magánokirattal szemben is őket terhelné.
- [7] A felperesek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatta, és megállapította az üzletszabályzat 5.2.1. pontjának érvénytelenségét, ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [8] A másodfokú bíróság az üzletszabályzat 5.2.1. pontját a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés j) pontja alapján tisztességtelennek ítélte. Kifejtette - akár felperesként indít pert a bank a szerződésből eredő követelése érvényesítése iránt, akár vele szemben indítanak végrehajtás megszüntetése, vagy korlátozása iránti pert - a vitatott kikötés az alperest mentesíti az elszámolás végeredménye helyességének igazolása és az elszámolás levezetésének kötelezettsége alól, mert azt tartalmazza, hogy a felperesek elfogadják irányadónak és hitelesnek az alperes üzleti könyveiben foglaltakat. Mivel a szerződésszegés tényének, annak bizonyítása, hogy a felperesek nem, vagy nem szerződésszerűen tettek eleget a fizetési kötelezettségüknek főszabály szerint az alperest terhelné, a támadott kikötés a fogyasztó hátrányára fordítja meg a bizonyítási terhet.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [9] Az alperes pontosított felülvizsgálati kérelmében az elsőfokú ítéletet megváltoztató részében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és e kereseti kérelem vonatkozásában is az elsőfokú, keresetet elutasító ítélet helybenhagyását, másodlagosan a másodfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítását kérte. Állította, a jogerős ítélet az rPtk. 209. § szerződéskötéskor hatályos (5), utóbb (6) bekezdésébe, valamint ezen jogszabályon keresztül közvetve a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 164. § (1) bekezdésébe, 195. § (6) és (7) bekezdéseibe, a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) korábban hatályos 21. § (1) és (2) bekezdéseibe, jelenleg hatályos 23/C. § (1) és (2) bekezdéseibe, valamint a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény (a továbbiakban: közjegyzői tv.) 111-112. §-aiba ütköző módon jogszabálysértő.
- [10] Az alperes arra hivatkozott, hogy az üzletszabályzat vitatott pontja a bizonyítási terhet nem változtatja meg, mert abban a felperesek az alperes kimutatásainak, igazolásainak megtámadási, vitatási jogáról nem mondtak le. Önmagában az a kikötés, hogy a banki nyilvántartást hitelesnek és irányadónak fogadják el, nem jelent semmilyen eltérést a vonatkozó jogszabályi előírásokhoz képest.
- [11] Az alperes véleménye szerint a perbeli kikötés azért sem lehet tisztességtelen, mert azt a jogszabályoknak megfelelően állapították meg. E körben a fentebb megjelölt jogszabályokon túl hivatkozott még a hitelezési kockázat kezeléséről és tőkekövetelményéről szóló 196/2007. (VII. 30.) Korm. rendelet 115. § (1) bekezdés c) pontjára, valamint az utóbbival kapcsolatban a PSZÁF által korábban kiadott Bazel II. Validációs Kézikönyvben meghatározott követelményeknek való megfelelésre.
- [12] A felperesek felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztettek elő.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [13] A Kúria a jogerős ítéletet az rPp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta és megállapította, az a hivatkozott indokok alapján jogszabálysértő.
- [14] A Kúria az EBH 2018.G.1. számon közzétett gazdasági elvi határozatában kifejtetteket változatlanul, minden részletében irányadónak tekinti. Az adott ügyben a perbelivel tartalmilag, a lényegét tekintve megegyező szerződéses rendelkezés tekintetében a Kúria akként foglalt állást, hogy az a bizonyítási terhet a fogyasztó hátrányára nem fordítja meg. Rámutatott, az a szerződéses rendelkezés, amely szerint a pénzügyi intézmény a saját nyilvántartásai alapulvételével jogosult a fogyasztói tartozások kimutatására, és a szerződő felek azt e kimutatás alapján készült,

közokiratba foglalt ténytanúsítványt tekintik irányadónak, nem minősül joghatályos tartozáselismerő nyilatkozatnak, ezért a bizonyítási terhet a fogyasztó számára hátrányosan nem változtatja meg, és nem korlátozza a fogyasztó jogszabályon alapuló igényérvényesítési lehetőségét sem. Döntésének jogi indokolásában hangsúlyosan hivatkozott az rPtk. 242. §-ában, a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. tv. 206. §-ában, a Vht. 21. §-ában, a közjegyzői tv. 111. § (1) bekezdésében, a Korm. rendelet 1. § (1) bek. i) és j) pontjaiban írtakra. Mindezekre tekintettel a Kúria úgy ítélte, hogy a perbeli szerződéses rendelkezés a bizonyítási terhet nem fordította meg.

- [15] A Kúria utal továbbá a BH 2018.146. számon közzétett döntésére is, amelyben kifejtette, a perbelihez hasonló tartalmú rendelkezés joglemondásként sem értékelhető. Az rPtk. 207. § (4) bekezdése értelmében ugyanis az igényérvényesítésről vagy a vitatásról való lemondásnak félreérthetetlennek és határozottnak kell lennie, nincs helye a nyilatkozat kiterjesztő tartalmú értelmezésének (BH1993. 673.). Rámutatott továbbá, hogy a polgári peres eljárásban a felek eljárási jogaira és kötelezettségeire - ide tartozik a tényállítási és bizonyítási kötelezettségük, illetve lehetőségük is, amely peres státuszukból fakadóan a peres felek mindegyikét terheli, illetve megilleti - az rPp. közjogi jellegű szabályai az irányadóak. Az rPp. kogens szabályait a felek szerződéses autonómiája nem törheti át.
- [16] Az alperes üzletszabályzatának perbeli rendelkezése a fentebb hivatkozott döntések alapjául szolgáló tényállástól annyiban különbözik, hogy ebben nincs utalás az alperes könyvei alapján közjegyzői ténytanúsítvány kiállításának lehetőségére, illetve arra, hogy azt a felperesek aggálytalan tartalmú közhiteles bizonyítékként fogadják el, de ennek a kereset érdemi megítélése szempontjából nincs jelentősége.
- [17] Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés j) pontjainak téves alkalmazásával állapította meg, hogy a perbeli üzletszabályzat 5.2.1. pontja tisztességtelen szerződéses rendelkezésnek minősül.
- [18] A Kúria ezért a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezését az rPp. 275. § (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, az elsőfokú ítéletet e részében is helybenhagyta.

Záró rész

- [19] Az eredményes felülvizsgálati kérelemre tekintettel az alperes részben sem minősül pervesztesnek, ezért eljárási illeték fizetésére nem kötelezhető. A Kúria ezért - a le nem rótt illeték megfizetésére a felpereseket kötelező, felülvizsgálati kérelem tárgyát nem képező rendelkezést nem érintve - mellőzte az alperest első- és másodfokú eljárási részilleték fizetésére kötelező rendelkezést, és annak megfizetésére is a felpereseket kötelezte egyetemlegesen a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése

megfelelő alkalmazásával. A pernyertesség-pervesztesség arányának minimális mértékű módosulása nem indokolta a másodfokú perköltségviselésre vonatkozó további rendelkezés eltérő megállapítását.

- [20] A pervesztés felperesek az rPp. 270. § (1) bekezdése szerint irányadó 78. § (1) bekezdése alapján kötelesek az alperes - 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdései alapján megállapított, áfát is tartalmazó - ügyvédi munkadíjból és az általa lerótt felülvizsgálati eljárási illetékből álló álló felülvizsgálati eljárásban felmerült költségei megfizetésére.
- [21] A Kúria a döntését tárgyaláson hozta meg.

Budapest, 2018. július 3.

Dr. Vezekényi Ursula sk., a tanács elnöke, Dr. Tibold Ágnes sk.
előadó bíró, Dr. Csőke Andrea sk. bíró